

**Vilniaus
universitetas**

Vaikų naudojimasis internetu ir elgesio bei emociniai sunkumai: latentinių klasių analizė

**Vilmantė Pakalniškienė, Roma Jusienė, Ilona Laurinaitytė
Psichologijos institutas**

Internetas

- Vis jaunesnio amžiaus vaikai
- Vis daugiau laiko leidžiama naudojantis internetu
- Daugumoje pasaulio šalių

Internetas

- Ilgesnis, dažnesnis naudojimasis internetu gali turėti neigiamų pasekmių
- Vaikų ir jaunuolių emocinei savijautai, elgesiui, socialiniams santykiams, aktyvumui, izoliacijai (van den Eijnden et al., 2008; Erceg et al., 2018; Park et al., 2012; Rikkers et al., 2016; Selfhout et al., 2009)

Internetas

- Trūksta jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikų naudojimosi internetu sąsajų su jų psichosocialiniu funkcionavimu tyrinėjimo

Internetas

- Retai tyrinėjama kompleksiskai ne tik naudojimosi internetu trukmė ar problemiškas (pvz., pernelyg didelis įsitraukimas), bet ir vaikų įgudimas naudotis internetu, turimos žinios bei atliekamos veiklos

Šiame tyrime

- Šiame tyrime analizavome pradinio mokyklinio amžiaus vaikų naudojimosi internetu profilius (pagal naudojimosi trukmę, atliekamas veiklas ir turimas žinias)
- Bei kaip profiliai siejasi su vaikų elgesio bei emocijų sunkumais

LA-LT-TW projektas

- Jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikų interneto naudojimo sąsajos su jų socialine emocine raida bei santykiais su tėvais Latvijoje, Lietuvoje ir Taivane: tęstinis tyrimas (vadovė prof. R. Jusienė)
- Projektą remia Lietuvos mokslo taryba (sut.nr. S-LLT-18-3) ir Ministry of Science and Technology (MOST), Taiwan
- 2018 – 2020 metais
- mediavaikai.lt

Tiriamieji - Lietuvos, Latvijos, Taivano

- Tęstinis tyrimas – čia tik pirmų metų duomenų analizė
- 877 vaikai (8-10 metų)
- 48.3 % mergaitės
- 304 iš Lietuvos, 269 iš Latvijos ir 304 iš Taivano
- 863 tėvai (82% biologinės mamos)
- Gyvenantys sostinėse, tirti mokyklose

Tyrimo instrumentai – vaikų atsakymai

- **Laikas naudojantis internetu:** Kiek valandų per dieną Tu praleidi internete?
- Darbo dienomis ir laisvadieniais
- Atsakymų variantai nuo 1 (mažai arba visai nebūnu) iki 9 (apie 7 valandas ir daugiau); vidurkinis dydis

Tyrimo instrumentai – vaikų atsakymai

- **Veiklos internete:** Kaip dažnai užsiėmė šiomis veiklomis internete per paskutines savaites (pvz., ieškojai informacijos, žiūrėjai vaizdo įrašus, lankeisi socialinių tinkle puslapiuose ir pan.). 12 klausimų
- Atsakymų variantai nuo 1 (niekada arba beveik niekada) iki 5 (kelis kartus per dieną); vidurkinis dydis

Tyrimo instrumentai – tėvų atsakymai

- **Žinios:** Ar Tu žinai kaip... (pvz., išsaugoti nuotrauką, kurią radai internete, pašalinti žmogų iš savo kontaktų sąrašo, sukurti ar pasidalinti internete vaizdo įrašu ar muzika ir pan.). 12 klausimų
- Atsakymų variantai nuo 1 (nieko nežinau) iki 3 (žinau, kaip tai padaryti); vidurkinis dydis

Tyrimo instrumentai – tėvų atsakymai

- **Galių ir sunkumų klausimynas, SDQ** (Goodman, 1997): elgesio problemos, emociniai simptomai, prosocialus elgesys

Tyrimo instrumentai – tėvų atsakymai

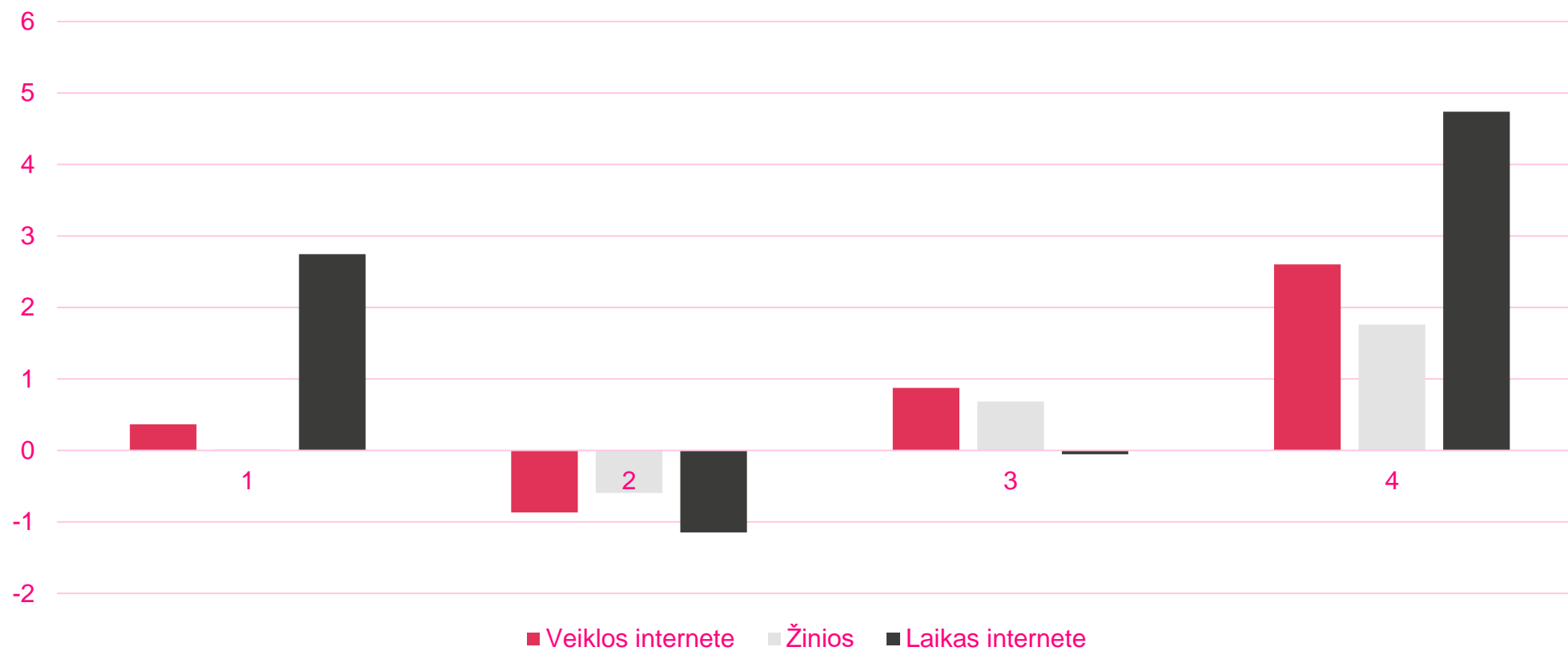
- **Kompulsyvaus naudojimosi internetu skale, CIUS** (Meerkerk et al., 2009): 14 teiginių (pvz., sunku nustoti naudotis internetu; dėl naudojimosi internetu trūksta miego; nusivilia ar susierzina, kai negali naudotis internetu)
- Atsakymų variantai nuo 1 (visiškai netinka) iki 5 (visiškai tinka); vidurkinis dydis

Rezultatai

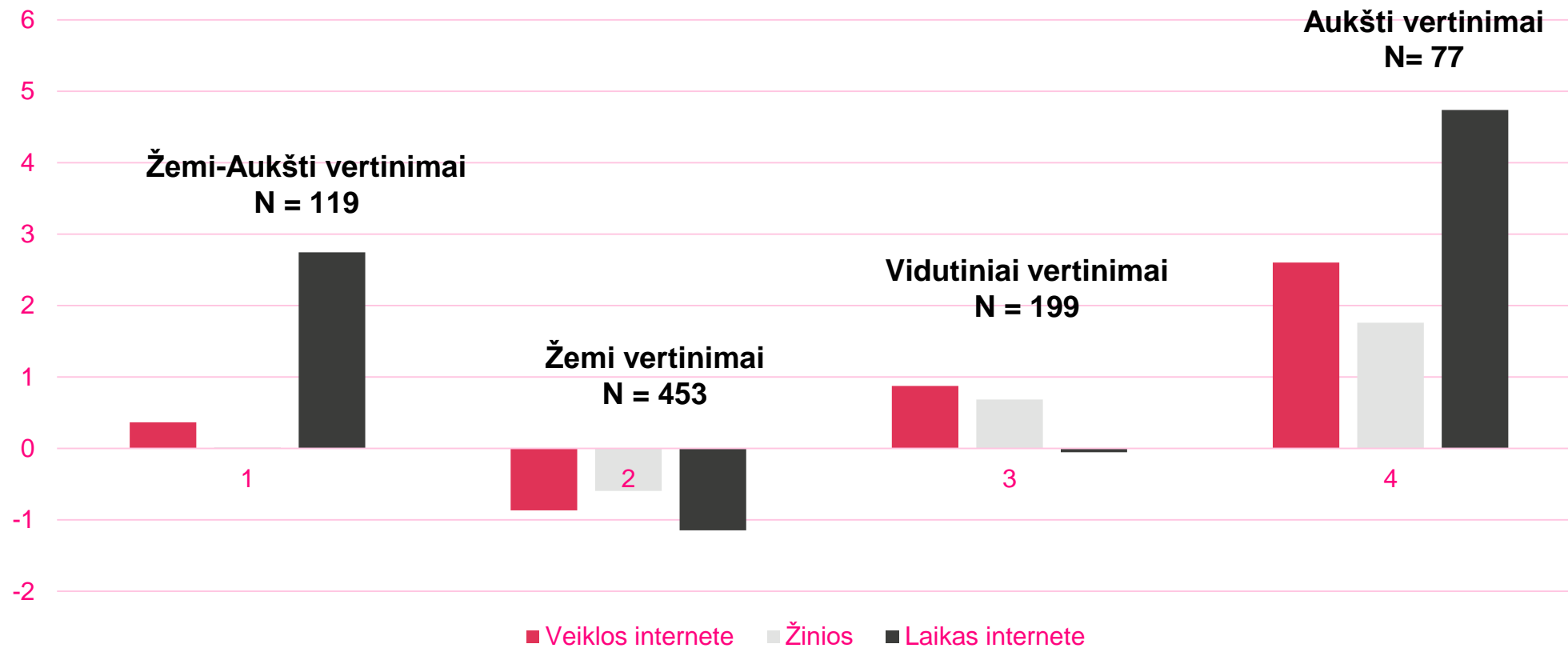
Latentinių klasių analizė

- *Kokius skirtingus interneto vartotojų profilius galima nustatyti 8–10 metų vaikų imtyje?*
- Veiklos internete
- Žinios
- Laikas internete

Latentinių klasių analizė

Latentinių klasių analizė

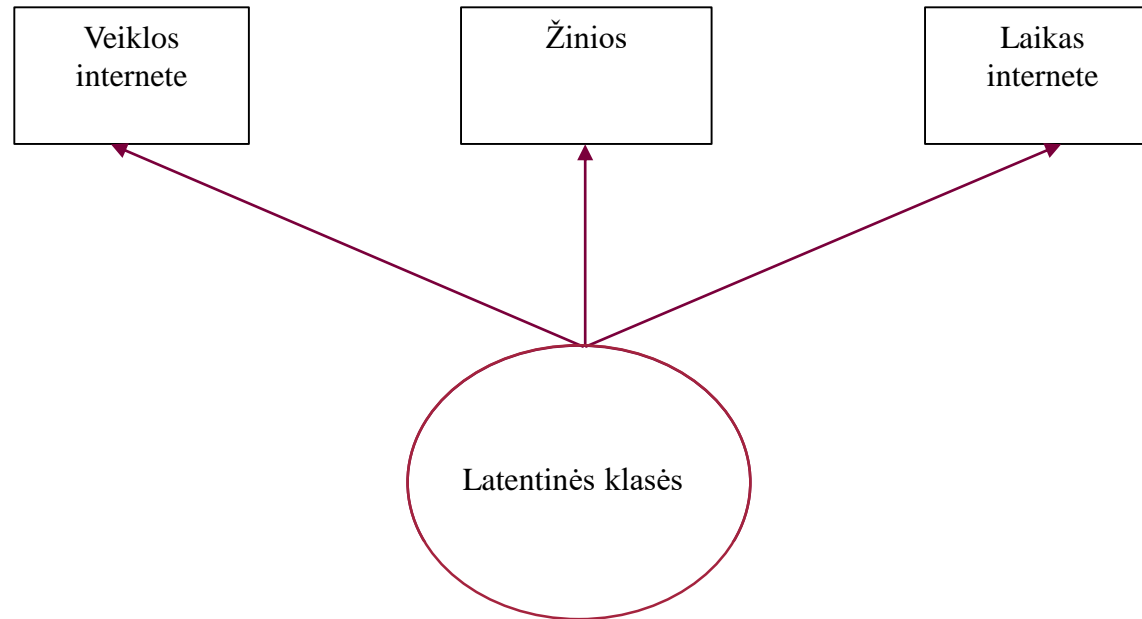

Visas modelis

- *Ar vaikai, kurie yra skirtingose klasėse, skiriasi?*
- Elgesio problemos
- Emociniai simptomai
- Prosocialus elgesys
- Kompulsyvus naudojimas internetu

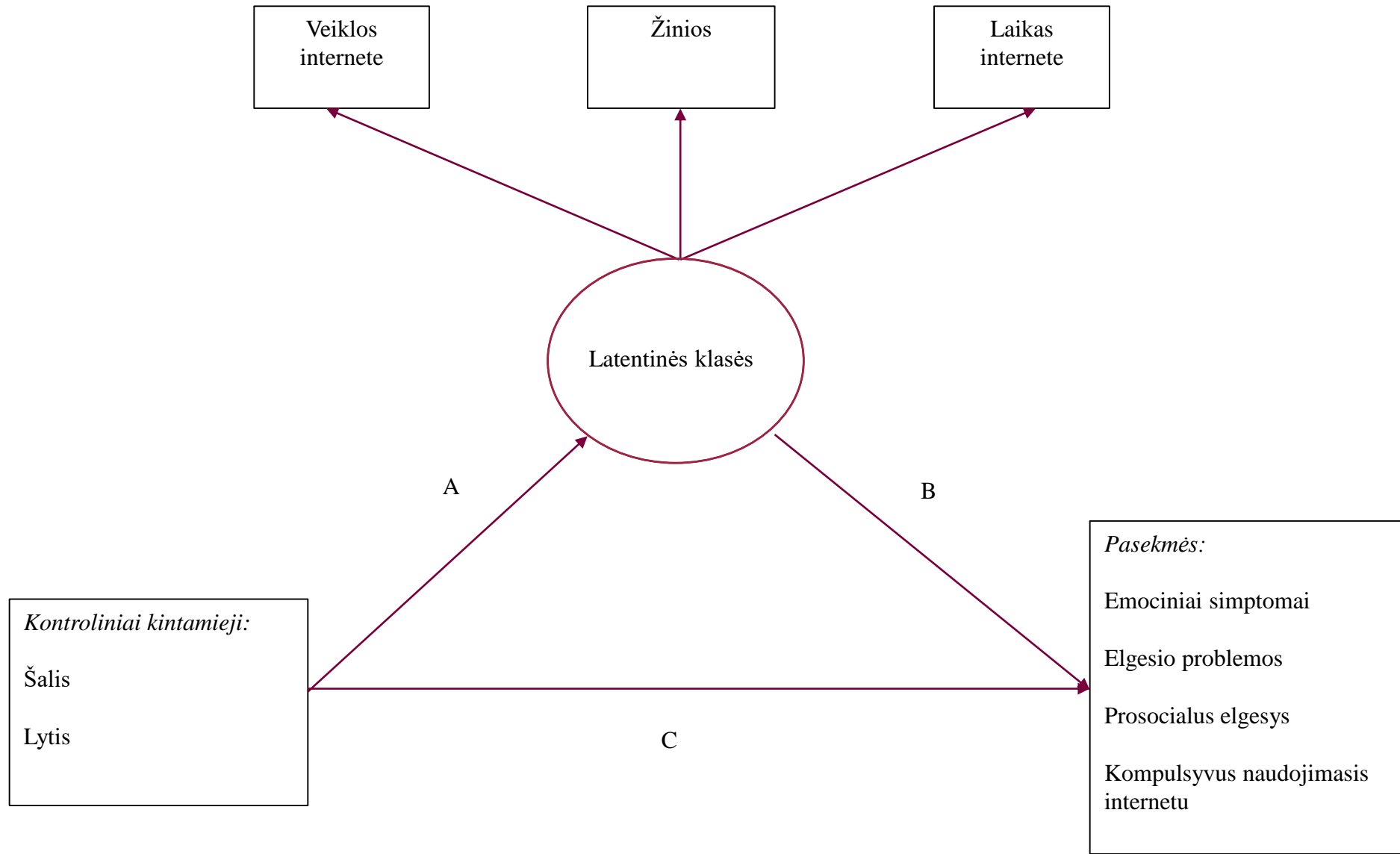
Visas modelis

Vilniaus
universitetas

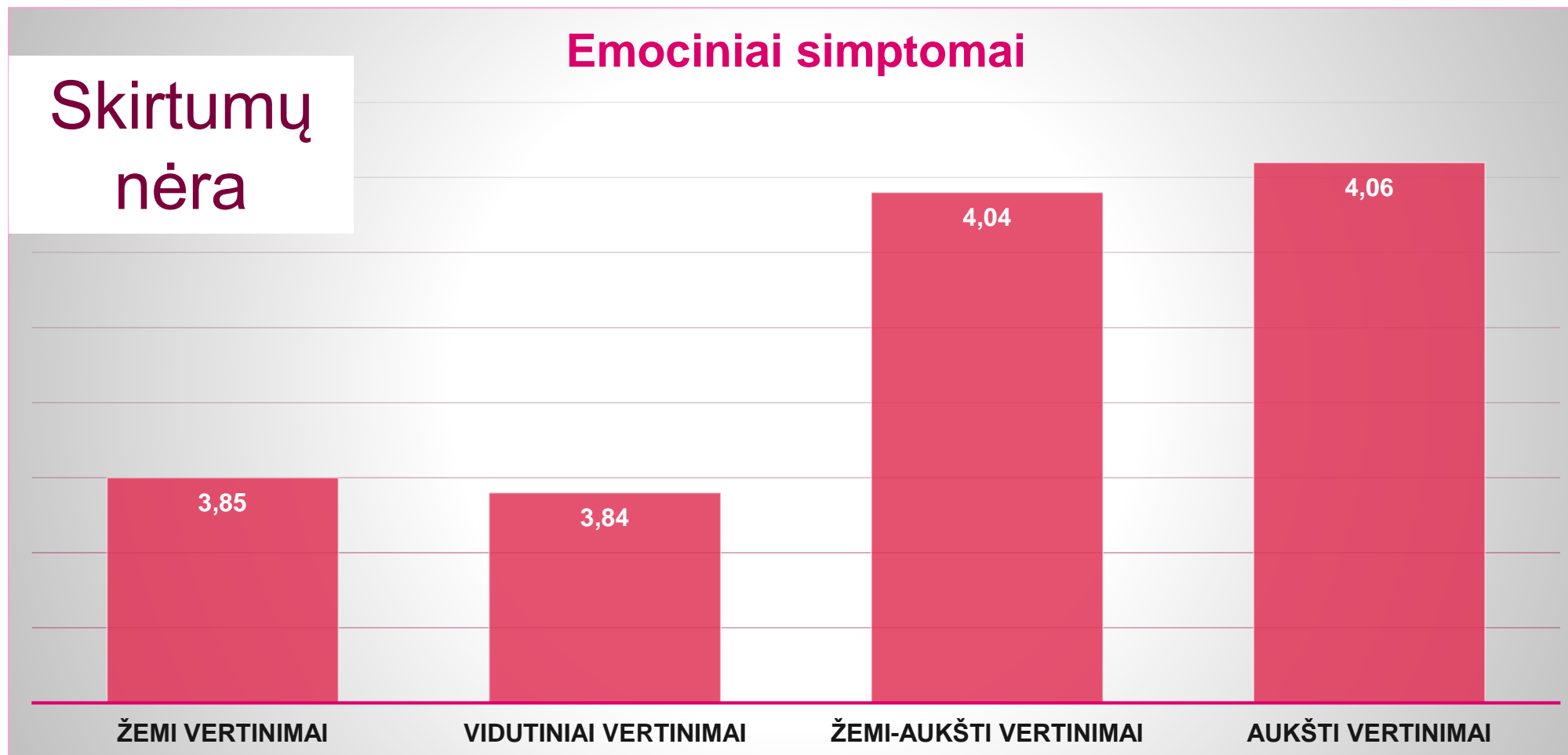

Visas modelis

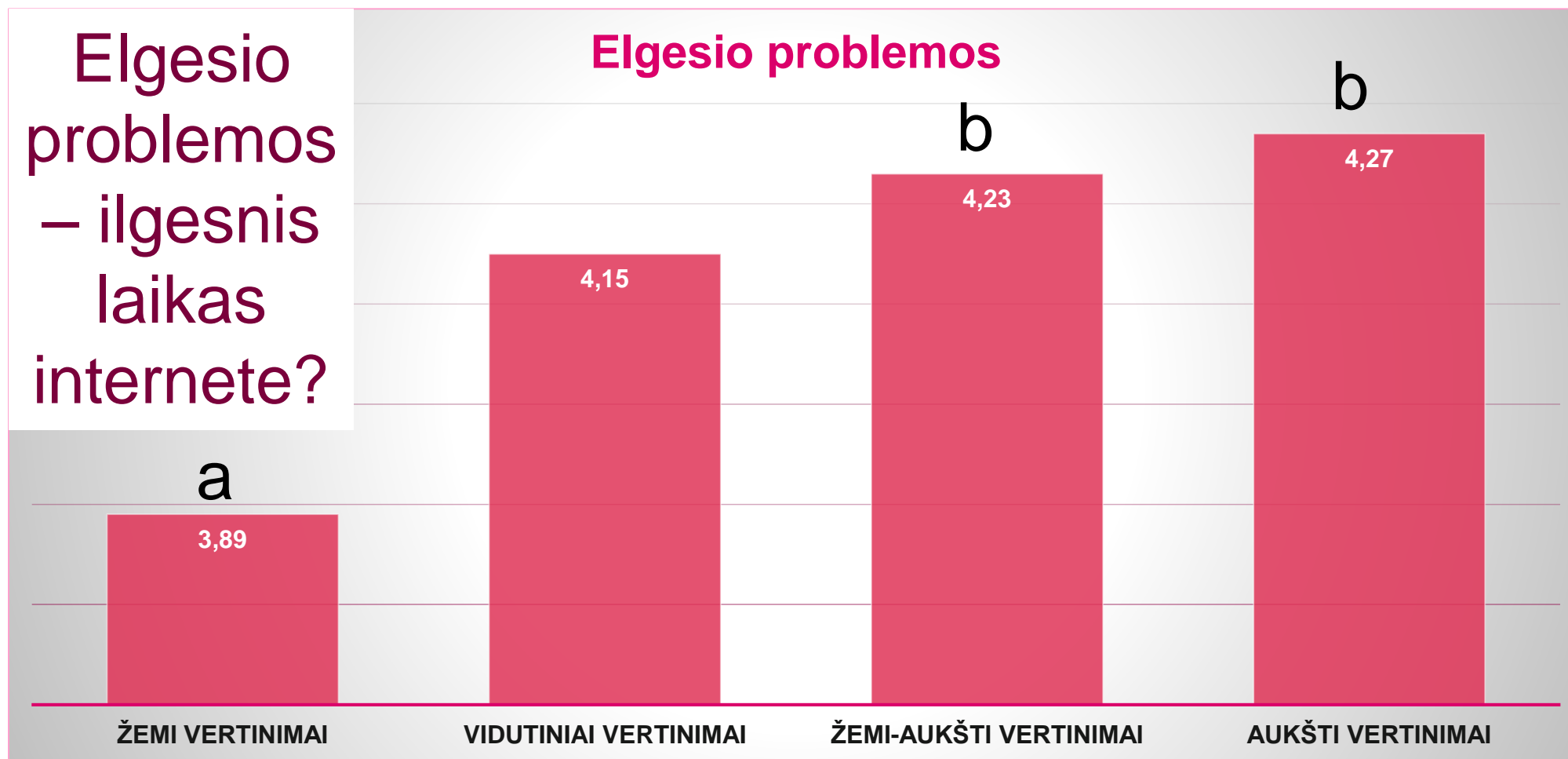
Vilniaus
universitetas

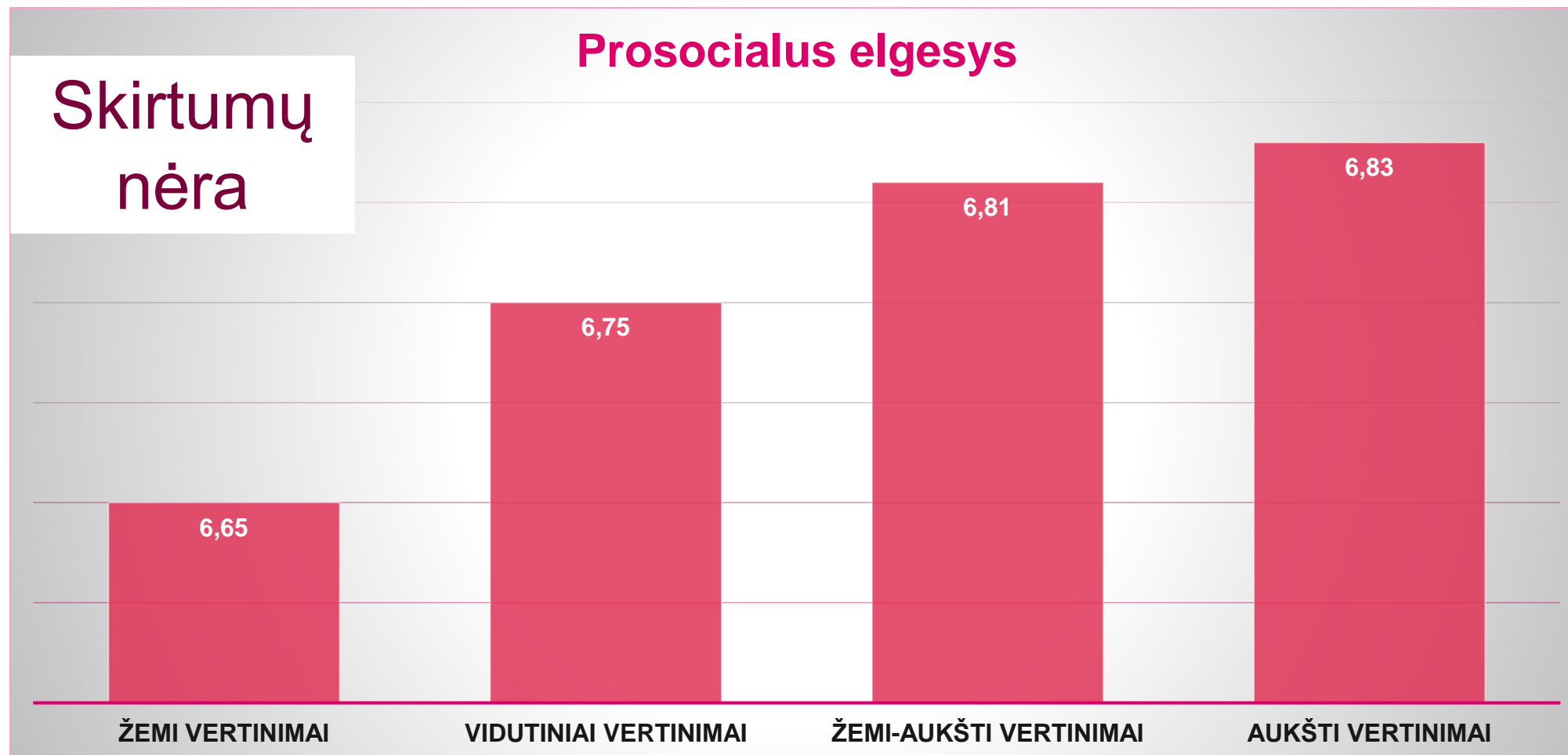
Ar skiriasi?

Ar skiriasi?

Ar skiriasi?

Ar skiriasi?

Kompulsyvus
naudojimais –
ilgesnis laikas
internete,
daugiau veiklų?

■ ■ ■ ■

- Pradinių klasių vaikai skiriasi naudojimusi internetu
- Aktyvus naudojimas siejasi su elgesio problemomis, kompulsyviu naudojimu
- Gali būti, kad ilgesnis laikas, o ne tiek įvairios veiklos ar turimos žinios siejasi su šiomis problemomis

**Vilnius
universitetas**

Vilmantė Pakalniškienė

vilmante.pakalnsikiene@fsf.vu.lt